

ETF UK

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Jak orientovat sociální vztahy v době krize?

Autor: Petr Littmann

Oponent: Alois Kříšťan

Rok obhajoby: 2020

Autor si jako cíl předložené práce klade „nahlédnout, jak vybraní tři autoři ... vidí současnou dobu a jaký přináší vhled a přínos sociální práci“. Cíl je formulovaný srozumitelně, v rámci diplomové práce zvládnutelný. V souvislosti s nadpisem práce pak vnímám sdělení, že ono „nahlédnutí“ poskytne orientaci vztahům. V úvodní kapitole pak uvádí metodu a strukturu, obojí srozumitelné a logické.

V textu jsou pojednání tři vybraní autoři, je uvedeno zdůvodnění výběru, pojednání se děje pokaždé ve stejné, srozumitelné struktuře, na konci textu jsou autoři srovnáni, potud je koncepce v pořádku. Zpracování myšlenek pojednávaných autorů jeví známky zaujetí a pílě, což činí text zajímavým a přínosným. Za nejpodstatnější (zásadní) slabinu textu považuji poslední bod všech tří pojednávaných autorů, nazvaný vždy stejně – přínos daného autora sociální práci. V žádném z bodů však explicitní přínos soc. práci nenalézám. Jde vždy jen o jakési shrnutí předchozích myšlenek s obecným konstatováním, že mohou něco přinést soc. práci. Co konkrétně, v jaké činnosti soc. práce, explicitní vyjádření, nebo ilustrativní příklad - to postrádám. Není mi tak vlastně jasné, zda, či jak autor textu vlastně sociální práci chápe. Všechny tři dané odstavce budí dojem něčeho uměle přidaného, autora zajímají pojednávané texty a z nějakého důvodu (profil studovaného oboru?) je musí vztáhnout formálně k soc. práci, aniž by jej tato zajímala, či aniž by viděl (popsal, zdůvodnil) „její potřebu“ z uvedených inspirací čerpat. Přičemž zdroje by bylo možné i v české odborné literatuře najít, časopis Sociální práce/Sociální práce před lety uveřejnil stať Oldřicha Chytila, kde si klade otázku, co znamená pro obor sociální práce (jeho chápání i vzdělávání) posun společnosti od kultury „moderny“ k „postmoderně“, na to navázal články, ve kterých se téma snažil rozpracovat Libor Musil. Bylo by tedy možné na dané úvahy navázat nebo se podobných dopustit sám.

Při vlastním zpracování se autor snaží zprostředkovat myšlenky pojednávaných autorů, což se mu daří, tyto myšlenky doplňuje svými komentáři a úvahami, při četbě jsem měl někdy problém rozlišit přechod mezi oběma žánry – zda daná úvaha vyplývá z odkazovaného textu anebo je to již autorova reflexe či konotace? Při výběru sekundární literatury si vždy nejsem jist relevancí (Jaroslava Kašparů považuji s úctou za výborného popularizátora, se zajímavými a sdělnými postřehy, nikoliv však za autora akademických statí, jak je v textu podsouváno; podobně některé popularizační interview). Pokud autor čerpá z videorozhovorů, nemyslím, že

do žánru kvalifikační práce tohoto typu patří „protokol“ rozhovoru – poznámky o úsměvu či jiné neverbální komunikaci, obvyklé zdvořilosti nejsou dle mého soudu v daném textu podstatné, nesdělují z hlediska cíle práce nic věcného, spíše emočně odvádějí pozornost (např. s. 53/54).

Někde by bylo dobré být při zpracování autorů důslednější např. na s. 14/15 jsou uvedeny 4 typy, charakterizovány jsou však jen 2, zatímco je zaveden další typ (lovec).; na s. 16 se pak pracuje se třemi typy opět jinými – pastýř lovec zemědělec, aniž by byly ozřejměny vztahy mezi nimi. Některé myšlenky by bylo dobré vysvětlit, třeba pod čarou např. s. 26 (Smith vyzdvihuje Baumanovu myšlenku – jak konkrétně byla formulována? U výberu Hana autor argumentuje jeho zkušeností asijskou, nicméně na s.29 říká, že ji nikde neprezentuje. Příležitostí autorových komentářů si namnoze nejsem jist, např. s. 32 kladná a záporná zpětná vazba – jsou technické pojmy z kybernetiky či tepelné techniky, jejich ilustrativnost v textu příliš nevnímám.

Na několika místech (např. s.62) autor uvádí nedoložená tvrzení (zde uvádí, že je známa „výsledná vnitřní prázdnota u klientů soc. práce“).

Text není příliš srozumitelně čitelný, autor tvoří dlouhá souvětí (nezřídka 5 až 8 řádků) v nichž používá často vztažná zájmena, přičemž je obtížné jednoduše poznat, k čemu se vztahují. Časté nejasnosti jsou způsobeny stylistickými chybami, či změnou rodu či sg./pl. v rámci souvětí.

Poznámky k formálnímu zpracování: autor člení úvod (nebývá zvykem, ale nevadí) do tří podbodů, v obsahu ale uvádí jen dva. Přímoou řeč uvádí někde v textu v uvozovkách, jinde v odsazeném odstavci – ale nedůsledně někde do odsazených odstavců přidává své komentáře (s. 50/51). Seznam literatury má dva abecední oddíly, druhý tvoří patrně elektronické zdroje, bylo by dobré uvést.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnotit známkou „D“ (dvě minus).

Pokud je třeba otázky k obhajobě, navrhuji 1) především vysvětlit, kde konkrétně mohou uvedené myšlenky pomoci soc. práci (s uvedením příkladů); 2) vysvětlit, jak, v čem či proč Baumanovy myšlenky platí více pro klienty soc. pr., než pro část populace, která soc. pr. nevyužívá a nutně nepotřebuje – (s. 59 konec).

Alois Křišťan

V Praze, červen 2020